

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

In festo circumcisionis

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

2. à domicili termino, qui est Civitas Nazareth, sita in Galilæa, ubi Joseph & Maria habitaverunt, hinc urbs ipsorum dicitur. Regio tota propter sterilitatem contempta erat, vide Joh. 7. v. 52. & in primis urbs Nazareth. Hinc Nathanael ad Philippum: nunquid à Nazareth, inquit, aliquid boni venire potest? Joh. 1. v. 46. Sed Joseph & Maria cum Filio suo, ibi degebant. Hoc tibi in solatium applica, cum in parvulo etiam & contempto oppidulo habitas. Si enim Christus cum verbo & Sacramentis ibi domicilium suum habet, oppidulum illud Româ præstantius est. Proinde contentus es forte tuâ. In magnis Civitatibus enim magna etiam peccata grassari solent. Hinc Paulus, ignobilia inquit, mundi & contemptibilia elegit Deus, I. Cor. 1. v. 28.

Accretionem Christi quod attinet, illa triplex est.

1. *Externa*, ratione staturæ, quâ sicut alii pueri quotannis crevit, ut per omnia

fratribus similis esset, excepto tamén peccato. Eb. 2. v. 17.

2. *Interna*, ratione donorum spiritualium, nam sapientia, intellectus, iudicium, & alia dona habitualia magis magisque se in ipso exeruerunt, ut aliis pueris ejusdem ætatis fuerit excellentior. Nam præcellere debuit aliis tanquam primogenitus.

3. *Superna*, ratione unionis personalis, quâ in ipsam τὴν φύσιν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ caro erecta, & majestate omnipotentis, omniscientis, omnipresentis ab ipso puncto Conceptionis donata est, sed in statu exinanitionis occultavit, & non nisi quando, ubi & quomodo voluit, particulariter tantum usurpavit, Phil. 2. v. 7.

Hinc apparet, Christum esse verum, sed non nudum hominem, contra Marcionitas, Arianos, Photinianos, & alios, qui veritatem humanæ, & majestatem divinæ ejusdem naturæ impugnant. Quiescite ab homine, qui spiritum habet in naribus, excelsus enim reputatus est, Ef. 2. v. 22.

In Festo Circumcisionis

Evangelium Luc. 2. v. 21.

IN veteri lege annum incipiebant Judæi eo tempore, quo agnus paschalis mactabatur, & sanguine ejus postes & superliminaria domorum conspergebantur, idq; in perpetuum liberationis argumentum, juxta mandatum Dei, quod in formilibus ita sonat: Mensis iste vobis principium mensium, primus erit in mensibus anni, Exod. 12. v. 2. seqq.

Nos hodie incipimus annum nostrum, quo Christus JESUS agni paschalis antitypus, I. Cor. 5. v. 7. divina ita disponente gratiâ sanguinem suum in circumcisione cepit effundere, & ita guttulas primas quasi signum & pignus plenariæ redemptionis in Passione exanthlandæ, præmisit, ut prælectum testatur Evangelium, quod duabus partibus constat.

I. Ef.

I. Est Infantis Circumcisio.

II. Nominis impositio. J.J.

EXEGESIS.

Non immeritò Christus vocatur τέλος νόμος εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι, Rom. 10. v. 4. quia nostri loco se subiecit, & obedientiâ suâ tam activâ quàm passivâ omnem justitiam ejus implevit, Matth. 5. v. 17. id quod actus circumcisionis, quem Lucas describit in Evangelio, ubertim docet. Tria autem circa illum actum notanda veniunt.

1. *Temporis integritas*, quando circumcisio illa facta sit, nimirum octavo die à natiuitate Christi, juxta præceptum Domini, Gen. 17. v. 12. quod præcisè observandum erat, licet octavus dies in Sabbathum inciderit, Joh. 7. v. 22.

Nos agnoscimus inde summam Dei φιλανθρωπίαν, & benevolentiam, quod ante octavum diem circumcisionem non instituit perficiendam, ut imbecillitati recens natorum pusillorum parceret. Nam dolorosa erat circumcisio, Gen. 34. v. 15. Si verò ante octavum diem mortuus est infans circumcisionem non assecutus, salutem tamen ipsius nihil obfuit, sed absque circumcisioe salvatus est. Ubi enim nulla lex, ibi nulla prævaricatio legis, Rom. 4. v. 15. ut exemplum filii Davidis testatur, qui septimo die vitæ suæ moriebatur, & tamen David de salute ipsius nihil quicquam dubitat, 2. Sam. 12. v. 23.

2. *Persona dignitas*, quæ est puer ille admirabilis Dei & Maræ filius. Causæ igitur ponderandæ sunt, cur legi circumcisionis se subiecerit, cum sit Dominus legis, Marc. 2. v. 28. impollutus & segregatus à peccatoribus, Ebr. 7. v. 26. & ita fœdere circumcisio-

nis non indigebat. Sed ipse erat angelus fœderis, Mal. 3. v. 1. Circumcisus tamen est propter sequentes causas, quarum

1. *Fidei firmamentum*. Ut ostenderet, se in veritate carnem assumpsisse, contra Manichæum & omnes, qui dicunt, in specie ipsum apparuisse, verba sunt Epiphani.

2. *Humilitatis documentum*. Licet enim sit Deus super omnia benedictus in secula, Rom. 9. v. 5. quem angeli adorant, & qui omnia portat verbo virtutis suæ, Ebr. 1. v. 3. 6. Legi tamen circumcisionis se subiecit in nostram instructionem, ut sine ulla tergiversatione ordinationibus divinis pareamus, quantumvis rationi nostræ viles & ridiculæ videantur. Confessio enim & magnificentia opus ejus, Pl. 111. v. 3.

3. *Legis complementum*. Qui enim circumcisionem in carne admittit, debitor est universæ legis faciendæ, Gal. 5. v. 3. Quandoquidem ergò Christus per se legi nequaquam subjectus erat, nostri tamen gratiâ factus est legi obnoxius, ut nos qui sub lege eramus, nec tamen, quia infirmabatur per carnem, Rom. 8. v. 3. implere poteramus, à lege redimeret, ut adoptionem reciperemus, Gal. 4. v. 4. 5.

4. *Amoris argumentum*, quod declaratur exemplo Sichem, Genes. 34. v. 19.

3. *Circumcisionis qualitas*. Duplex aliàs in Scripturis circumcisio prædicatur: Corporalis & Spiritualis. Corporalis ad Judæos tantum; Spiritualis verò ad Judæos & Christianos pertinet. De Corporali circumcisioe agitur in Evangelio. Quia enim Christus ex semine Abraham & David natus erat, Gen. 22. v. 18. 2. Sam. 7. v. 12. Circumcisionem etiam in carne suscipere voluit, ne Judæis ansam aliquam ipsum rejiciendi præberet, ut rursus testatur Epiphani-

phanus, sed eo ipso circumcissionem abrogavit, quæ duratura erat ad tempus *δι' ὀφθ. 1105*, Ebr. 9. v. 10. Sicut enim is qui thesaurum in agro abscondit, signum certum loco apponit, thesauro verò ablato, signum etiam tollit: Ita quoque Deus noster, cum pretiosissimum thesaurum mundi Salvatorem in Abrahamæ posteris absconditum servaret, apposuit ei signum circumcissionis. Veniente autem temporis plenitudine, quæ Christus Salvator in carne exhibitus est, signum etiam thesauri, circumcissionem videlicet, abrogare voluit. Mutato enim testamento, Ebr. 8. v. 7. Jer. 31. v. 31. Sigilla etiam mutata sunt, dum circumcissioni baptismum Christus novi Testamenti mediator substituit, Col. 2. v. 11.

Spiritualis autem Circumcisio in vigore suo adhuc permanet, de qua Moses Deut. 10. v. 16. Jer. 4. v. 4. Christus, Matth. 18. v. 8. & Paulus, Rom. 2. v. 28. 29. hinc pii dicuntur circumcisi, non manufactâ, sed Christi circumcissione, in expoliatione corporis peccatorum sita, Col. 2. v. 11. Atque hæc est illa Spiritualis circumcisio, quam sub initium novi anni instituere debemus, ut puro corde, ore, oculis, auribus, manibus, pedibus, &c. Deo serviamus, Eph. 4. v. 22. Notetur igitur ex Evangelio prælecto

1. *Tempus.* Octavo die statim circumciscus est puer Jesus: ita Spiritualis circumcisio non est differenda, Sir. 18. v. 22. Zipporæ exemplum vos terreat, Exod. 4. v. 24. Qui tardat converti, periculum facit animæ, quia mors non tardat, inquit Bernhardus.

2. *Modus.* Puer Jesus circumciscus est cultro ferreo, vel lapideo, Exod. 4. v. 25. Jos. 5. v. 3. vide Lutheri marginalia. Nos

cultrum Spiritus usurpemus, & membratim corpus peccati circumcidamus, ut moriatur vetus & exurgat novus homo, 2. Cor. 5. v. 17. tunc laus nostra erit ex Deo, & non ex hominibus, Rom. 2. v. 29.

3. *Effectus.* Sicut enim infantes Israelitarum per circumcissionem gratiam & salutem æternam consequabantur: Ita nos quoque per spiritualem circumcissionem, id est, per pœnitentiam à peccatis absolvimur, & in numerum filiorum Dei adoptamur, Ezech. 18. v. 21. seqq.

De Secundo.

Restat altera pars Evangelii, *de nominis impositione*, ubi tria iterum ponderanda occurrunt

1. *Nominis elegantia.* Nam vocatum est nomen ejus Jesus, inquit Evangelista, quod est

1. *Nomen peculiare*, soli Christo competens. Licet enim in V. T. aliis quoque personis assignatum inventatur, typi tamen duntaxat fuerunt Jesuli nostri, sicut omnia V. T. sacrificia, Col. 2. v. 17.

Josua Dux populi Israelitici, adumbravit officium ejus regiun, Ecclesiam defendendo, hostes vincendo, quietem & tranquillitatem comparando, ut facilis inter Josuam & Christum est comparatio.

Josua Sacerdos summus, qui populum Judaicum ex captivitate Babylonica in patriam reduxit & templum restauravit, Zach. 3. v. 1. Hagg. 1. v. 1. adumbravit officium ejus sacerdotale, cujus vi peccata nostra obtulit super lignum ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ, 1. Pet. 2. v. 24. & adhuc ad dextram Dei interpellat pro nobis, Rom. 8. v. 34.

Oseas Propheta ut & Siracides, adumbravit

braverunt officium ejus Propheticum. Est enim Propheta magnus, Deut. 18. v. 15. qui voluntate Patris nobis revelavit, Joh. 1. v. 18.

Vides igitur, quod hoc nomen Christo competat κατ' ἐξοχήν, Personis verò nominatis saltem typicè & figuratè. Propterea honorandum est tanquam nomen super omne nomen, Phil. 2. v. 9. invocandum est; tanquam arx munita & turris refugii nostri, Prov. 18. v. 10. quisquis enim nomen Domini Jesu invocaverit, salvabitur, Rom. 10. v. 13.

2. *Nomen salutare.* Jesus enim idem est quod Salvator, ut ipse angelus explicat, Matth. 1. v. 21.

Omnibus est nomen non nominis omnibus omen, ut exempla comprobant. David filium suum vocabat Absolon, id est, Patrem pacis, qui tamen non pacis sed belli pater & author existerat, 2. Sam. 15. v. 1. Salomo filium suum appellabat Rehabeam, quod idem est ac dilatio populi, qui non dilator sed dissipator regni postmodum existerat, nam decem tribubus amissis vix duos retinebat, 1. Reg. 12. v. 16. Zachæus simplicem notat, qui non erat homo simplex, sed nequam duplex, Luc. 19. v. 2. At puer hic Jesus vocatur, & nomen hoc ipso opere comprobatur tam privativè, malum avertendo, Dan. 9. v. 24. 1. Joh. 2. v. 2. 1. Thess. 1. v. 10. Gal. 3. v. 13. Col. 1. v. 13. Os. 13. v. 14. 1. Cor. 15. v. 55. quam positivè, salutem instaurando, 2. Cor. 5. v. 21. Rom. 5. v. 1. Gal. 4. v. 5. 1. Cor. 1. v. 30. 2. Tim. 1. v. 10.

Respirate ergò perditum, venit Jesus quærere, & salvum facere quod perierat, exclamavit Bernhardus. Nulla est tam magna perturbatio, quam non mitigat nominis hujus recordatio.

Premunt te peccata: habes Jesum qui in se recepit, Es. 53. v. 4. Insidiatur Satanas?

habes Jesum, qui contrivit caput serpentis, Gen. 3. v. 15. Urget crux & calamitas? habes Jesum, qui ipse passus & tentatus est, ideoque juvare potest eos qui tentantur, Ebr. 2. v. 18.

II. *Imponentis præstantia.* Ab Angelo enim vocatum est, scribit Lucas, & intelligit per Synecdochen generis Archangelum Gabrielem, qui Mariæ Virgini hoc in mandatis dabat, ut nomen Jesu filio suo imponeret, Luc. 1. v. 31. Aliàs parentibus hoc incumbit, ut liberis suis nomina imponant, vide Gen. 21. v. 3. c. 29. v. 32. & 41. v. 51. sed nomen Jesuli nostri de cælo venit, & ab angelo vocatur, ut cognoscamus, salutem nostram non in terris, aut in propriis meritis quærendam, sed à solo Deo expectandam esse, Rom. 6. v. 23. Eph. 2. v. 8.

III. *Temporis Circumstantia,* quando nomen hoc inditum, nempe priusquam in utero conciperetur. Ubi rursus aliquid novi contigit, nam ante conceptionem & natiuitatem aliàs in rerum natura impositio nominis frustranea est, sed hîc utilis valde & salutaris. Videmus enim, quod hic infans non sit vulgaris infans, sed aliquid magni in recessu habeat, quia profuit antequam fuit, & ante conceptionem in V. quoque T. nominis sui efficaciam in Patribus salvandis demonstravit, Act. 15. v. 11. Apoc. 13. v. 8. Ebr. 13. v. 8. Hinc tribus vicibus nomen hoc ipsi impositum est. Primò ante conceptionem, Luc. 1. v. 31. Secundò post conceptionem, Matt. 1. v. 21. Tertiò post natiuitatem in circumcissione, ut testatur Evangelium, quia futurus erat Salvator totius mundi, cujus natiuitas omnibus hominibus prodesse debebat, qui ante, in & post adventum ejus in carnem, vixerunt, & adhuc vivunt, Act. 10. v. 43. 1. Tim. 2. v. 6. Joh. 3. v. 16.